

MEDYA VE POLİTİKA

Fusün ALVER

Politik sistem ile Medya sistemi arasında Meşrutiyetin ilanından itibaren kurulmaya başlanan ilişkiler son on yıl içinde yoğunlaşmış ve bir değişim sürecine girmiştir. Günümüzde kullanılan Medyakrasi kavramı değişen ilişkilerin bir göstergesi olarak kabul edilmektedir. Bu iki sistemin karşılıklı etkileşimi ve ilişkilerin bir değişim sürecine girmesi, iletişim profesyonelleri ile politik aktörler arasındaki yoğun ilişkileri ortaya koymaktadır.

Medya sistemi ile Politik sistem arasındaki ilişkileri Mutlakiyet, Meşrutiyet ve Parlamenter Demokrasi rejimleri dönemlerinde incelemek mümkündür. Mutlakiyet rejiminde politika ile bugünkü durumundan oldukça farklı bir çizgide bulunan basın organizasyonları arasında fonksiyonel bir ilişki yoktur ve kesin çizgilerle birbirlerinden ayrılmışlardır. Meşrutiyet döneminde ise kesin ayrımı ortaya koyan bu çizgi yavaş yavaş silinmeye başlamıştır. Politikacılar medyayı kendi çıkarları için enstüramanlaştırmaya başlamışlar, gazeteciler için ise, politik enformasyon habercilikte en önemli konu olmaya başlamıştır. Bu dönemde politika ve medya arasındaki ilişkilerde inişler ve çıkışlar gözlenmektedir. Parlamenter demokrasilere baktığımız zaman medya ile politik sistem arasındaki ayrım çizgisinin tamamen ortadan kalktığını görürüz. Artık medya

aracılığıyla hem politik iletimlerini gerçekleştirmekte hem de medyadan bir enformasyon kaynağı olarak yararlanmakta, toplumu ve diğer politikacıları kendi oluşturdukları konular ve belgelerle etkilemeye çalışmaktadırlar. Medya ise, önemli bir haber kaynağı olarak gördüğü politikacılar üzerinde kendi denetimini kurmaya çalışmakta zaman zaman politik haberlerin üreticisi durumuna gelmektedir.

Alman İletişimbilimcisi Mathias Kepplinger, Medya sistemi ile politik sistem arasındaki ilişkilerin değişimini beş safhada incelemektedir¹:

1) Modern medyanın dünyayı bir ağ gibi sarması ile halkın politikaya olan ilgisi artmıştır.

2) Günümüzde yeni politikacı tipleri ortaya çıkmıştır. Yeni politikacıların kariyerleri kendi politik iktidar kazanımları tarafından değil iletişim profesyonelleri tarafından belirlenmektedir.

3) Olaylar yeni formlarla karşımıza çıkmaktadır. Bu olaylar sadece gazeteciler o konular hakkında haber yapacakları için meydana getirilebilmektedir. Bu olayları "Pseudo-events" olarak nitelendirilmektedir.

4) Günümüzde yeni bir politika terminolojisi ortaya çıkmıştır. Bu yeni terminolojinin fonksiyonu kişiler, gruplar ve konulara ilişkin değerlerin aktarılmasıdır. Artık olaylar, kişiler birbiriyle birleştirilmekte, genelleştirilmekte ve basitleştirilmektedir. Yeni politika terminolojisi ortaya çıkan yeni politikacı tipiyle yakından ilişkilidir.

5) Yeni politikacı tipi gibi yeni bir gazeteci tipi de karşımıza çıkmaktadır. Bu yeni gazeteci tipi politik gücünün bilincindedir ve gücünü kendi çıkarlarını gerçekleştirmek için kullanmaya eğilimlidir.

Ortaya çıkan bu gelişmeleri ve medya mensupları ile siyasetçiler arasındaki ilişkileri iyi kavrayabilmek için

¹ Wolfgang Donsbach, "Politische Elite und Medienelite", Der: Klaus Armingeon, Roger Blum, "Das Öffentliche Theater" Verlag Paul Haupt Berne, Stuttgart, 1995, s.19-20

medya sisteminin ve politik sistemin özelliklerine bakmak gerektiğini düşünüyoruz.

Medya Sistemi ve Politik Sistemin Özellikleri

Haber üretim sürecinde çalışan medya organizasyonlarının oluşturduğu yapı ya da haber ağı olarak tanımlayabileceğimiz medya sistemi, potansiyel toplumsal konulara ve politik konulara bağımlıdır. Medya, konuları kendi sistemi içinde üretebilir ama bu onun için hayati önem taşımaz. Medya sisteminin asıl başarısı, konuların üretilmesi değil, keşfedilerek yayınlanmasıdır.

Politik karar ajanslarından ve süreçlerinden oluşan bir ağ olarak kabul edilen politik sistem ise, medya sisteminin iletim başarısına bağımlıdır. Politik sistem, konuların kamuoyuna iletilmesi için çaba gösterirken diğer alt sistemlerle rekabet etmektedir. Politik sistem ile medya sistemi arasındaki ilişkilerin demokratik sistemlerde normatif koşullar tarafından belirlenebileceği, ancak tayin edilemeyeceği ileri sürülmektedir. Bu görüş çerçevesinde, medyaya içerik belirlenmesi, haber üretimi, seleksiyonu ve sunumunda baskı yapılamaz ya da koşullar ileri sürülemez. Ancak müdahale stratejisi olarak ele alınabilen halkla ilişkiler çalışmalarıyla politik sistem; konu seçimi, işlenmesi ve sunumunda etkili olmak için çaba göstermektedir. Müdahale stratejileri halkla ilişkiler gibi kurumsal biçimlerin yanısıra politik aktörlerin davranışları ile de uygulanabilmektedir.

Politik sistem, gerekli güç kazanımı ve oydaşma sağlanması için sürekli çaba harcamakta ve medya sisteminde yankı uyandırmayı amaçlamaktadır. Politik sistem, tüm alt sistemlerle rekabet etmektedir. Bu medya sistemi için de geçerlidir. Medya sistemi için politik konular sistemin kendisini gözlemlemesinin sonuçlarından biridir.

Medya sistemi, kendi seleksiyon araçlarıyla ve sistemin özgün karakteriyle kendine özgü rekabet koşullarına sahiptir. Medya sisteminin bu özellikleri çerçevesinde medyanın düzenli olarak yeni problemleri tematize etmesini gösterebiliriz. Bu konuların politik olabilmesi ve politik sistem için önem taşıyabilmesi dolayısıyla tüm medya sistemi, politik sistem için rahatsızlık potansiyeli oluşturmaktadır.

Medya, düzenli olarak yeni problemleri tematize edebilir, farklı alt sistemlerle iletişim kurulmasına olanak sağlayabilir. Medyanın politik iletimdeki başarısının ağırlık noktası ve politik sistem için rahatsızlık potansiyeli oluşturmasının nedeni budur. Medya sistemi, problemlerin ve konuların gündeme gelmesini sağlamakta ve bunu politik iletimin zorunluluklarına ve gereksinimlerine göre yapmaktadır. Problemleri tematize etme başarısıyla, politik sisteme karşı medya sistemi bir ağırlık oluşturmaktadır. Politik gündemin oluşturulmasına, önemli konuların belirlenmesine etki eden medya, politik sistemin gerçekleştirdiği politik biçimlendirme sürecine de etki etmektedir.

Medyanın politik sistemde bir rahatsızlık unsuru oluşturmasının nedeni politik iletim konuları üzerinde etkili olmasından kaynaklanmaktadır. Medya ayrıcalıkları belirlemekte ve çeşitli sistemlerin aktörlerinin iletişim sürecine farklı oranlarda katılımlarını sağlamaktadır. Böylece medyanın sunduğu konular ve kişiler politik önem kazanmaktadır. Ancak medya sisteminin seleksiyon süreci ile politik sunumlar sınırlanmaktadır. Olayların kamuoyuna sunulması ile birlikte hareket alanı karmaşıklaşmakta ve aktör sayısı artmaktadır. Kamuoyuna yapılan açıklamaların yaratabileceği çeşitli sonuçlar her zeman önceden kestirilememektedir.

Kamuoyuna iletilenler görülmeyen bir dünyaya yayılmaktadır. Bu anlamda kamuoyu, kesin üyesi olmayan

bir sistemdir. Bu sistemde herkes en azından seyircidir. Kamuoyuna ilettikleriyle medya sistemi politik sistem için belirsiz bir kaynak ortaya koymaktadır. Bu ise, politik aktörlerin medyaya bir güç potansiyeli yüklemelerine neden olmaktadır.

Medya sistemindeki değişikliklerden bağımsız olarak politik sistemin kendi içinde meydana gelen yapısal değişiklikler de kitle medyasının politik sisteme karşı bir ağırlık kazanımına etki etmektedir. Kamusal irade oluşturma sürecinin karakteristikleri medyayı önemli rol oynamaya yöneltmektedir. İrade oluşum süreci gücün bölünmesi ve yayılması, kamusal politik baskıya pek çok taraftan girilmesi ve pek çok denetim kurumuna karşı sorumluluk ile karakterize edilmektedir. Bu durumda medya pek az olan kaldıraçlardan biri görevini görmektedir. Medya, gittikçe daha az enstrümanlaştırılmasına izin vermekte ve aktörler bağımsız, kendi amaçları olan kişiler olarak hareket etmektedir.

Medya sisteminde meydana gelen değişiklikler arasında siyasal partilerin öneminin gittikçe azalmasına karşılık politik aktörlerin öneminin artmasını da belirtebiliriz. Günümüzde siyasal partilerin önemi gittikçe azalırken parlamenterler, senatörler ve hükümet temsilcileri kendi şebekelerini kurmakta ve bunu politik destek için yapmaktadırlar.

Siyasetin kişiselleşmesinde medyanın etkisi olduğu görüşlerine karşılık Patterson, siyasal partilerin önemini yitirmeye başlaması ve politikanın kişiselleşmesinden medyanın sorumlu tutulmaması gerektiğini ileri sürmektedir. Çünkü; medyanın görevi politik adayları ve seçmenleri biraraya getirmektir. Bu ise, medyanın siyasal partilerin görevlerini üstlenmediğini ve çok daha farklı bir amaca sahip olduğunun unutulmamasını gerektirir.

Sistem, medyanın farklı görüşlerden politikacılara ve politik olaylara mümkün olduğu kadar tarafsız ve eşit

oranlarda yer vermesi ile işleyebilir. Medyanın verdiği haberlerin içeriğinin de önemli olan bilgileri içermesi çok önemlidir. Çünkü; bugünkü koşullarda seçmen, yetersiz bilgi içeren önemsiz enformasyonlar arasından siyasal adayları değerlendirmeye çalışmaktadır.

Politik sistemin tüm özellikleri medya tarafından esaslı bir şekilde sorgulanmamaktadır. Çünkü; gazeteciler, haber faktörlerinin etkisiyle yeni olana büyük ilgi göstermektedirler. Yeni olanın aranması, aktüel olanın vurgulanmasıyla politik sistemde konular ve politik biçimlendirme kısmen zaman baskısı altında bırakılabilmektedir.

Aslında karmaşık olan politik süreç, medyada bu yanıla pek ele alınmamaktadır. Medya sistemi bu konuda aktif davranmaktan ziyade reaktif davranmaktadır. Bu nedenle de siyasal partilerin programları ya da parlamento tasarıları konusunda az habere rastlanmaktadır. Politik sistem, medya sistemi karşısında görece olarak çaresiz kalmaktadır. Bunun özellikle güç elde etme ya da güç rekabetlerinde daha belirgin olarak görebiliriz. Çünkü; medya, politik değere sahip olduğunu düşündüğü olaylardan enformasyon üretmektedir. Politikanın anlaşılması güç olan konuları kitle iletişim sistemi tarafından süzülmemektedir.

Medya sistemi, sistemin gerektirdiği zihin karışıklığı için bahane yaratmaktadır. Medya sisteminin kendi hareket tarzını kullanması nedeniyle bu türdeki zihinsel karışıklıklarla, medya sisteminin körletici amaca aracılık yaptığı ya da politika üzerinde haddinden fazla etki yaratarak güç denemesine giriştiği düşünülebilir. Aslında zihinsel karışıklık yaratan konular politik sistem açısından da problem olarak kabul edilebilir. Politik sistemin etki ettiği ve biçimlendirdiği zihinsel karışıklıklar yine politik süreç içinde aşılabilir.

Medya sistemi, uzun bir süredir oluşumu, normatif fonksiyonları ve devlete-sivil sisteme çok yönlü bağlılığı ve gittikçe artan ayrımlaşma nedeniyle ağır ekonomik yükümlülüklerin de etkisiyle politik sistemin etki alanına girmiştir. Politik sistem, genel yönetim olanaklarının dolaysız gelişmesini bir kayıp olarak görmektedir. Bu nedenle de medyasını oluşturmaya çalışmaktadır. Politik sistemin bu amaçla oluşturduğu kendi kitle iletişim sistemleri arasında çeşitli ülkelerde kurulmuş olan parlamento televizyonları veya Avrupa Birliği televizyonu örnek olarak gösterilebilir.

Politik sistem, medya üzerinde sürekli ve kapsamlı etkiye sahip değildir. Medya sistemi üzerinde konuların yayınlanmasına etki edebildiği için konu üretimine öncelik vermektedir. Politik sistem, medya üzerindeki ağırlığını dolaylı veya aktif enformasyon üretimi ya da kaynakların açılması ve kapanmasıyla göstererek konu üretimine etki etmektedir. Etki alanı sınırlı olmasına rağmen oldukça önem taşımaktadır ve bütün ilgiler enformasyon üretim süreci üzerinde toplanmaktadır.

Politik sistem, medya sistemine karşı bağlamsal müdahale stratejisini uygulamakta, izlediği bu yöntem ona ölçülü etki etme ve aynı şekilde hareket etme olanağı vermektedir. Politik sistem, müdahale ettiği medya sistemine operasyon alanı içinde davranış alternatifini sağlamaktadır. Bununla birlikte medya sisteminin operasyon kuralları tanınmakta ve onlardan yararlanılmaktadır. Medya sistemindeki rekabet durumu, profesyonel karar kuralları örneğin haber faktörleri ve kişiselleştirme dikkate alınmaktadır.

Kuralların yerleştirilmesini amaçlayan eylemler ve sistematik olarak ilişkilerin iyileştirilmesine, rollerin ve kuralların oluşmasına olanak sağlayan kuralların çiğnenmesini yaptırıma bağlayabilen halkla ilişkiler çalışmaları ile gazetecilik davranışları ve redaksiyonel

kararlar üzerine etki edilmeye çalışılmaktadır. Politik sistemin süreçlere yönelik stratejileri, aynı zamanda hareket alanının değiştirilmesi ve normlara etki edilmesi çabalarını da içermektedir.

Politik sistemin yapısal yönetim kayıplarının karşısında süreç yönetimi kazanımları yer almaktadır. Kayıp iletiye dolaylı etki eden araçların genişletilmesi ile giderilmeye çalışılmaktadır. Kural yerleştiren ve kuralları değiştiren basın ve halkla ilişkiler çalışmalarının burada çok önemli fonksiyonları vardır. Politik sistem, halkla ilişkiler tedbirleriyle medya sisteminden ayrılmayı ve bağlanmayı organize etmek ve böylece belirsizlikleri kontrolü altına almak istemektedir.

Politik sistemin izlediği bu strateji ile temalar lanse edilmek ya da lanse edilmesinin engellenmesi istenmekte, kamusal güç denemesinin içeriksel ve biçimsel sınırlarının yeniden belirlenmesi amaçlanmakta böylece medya sisteminin eleştiri gücünün olanak çerçevesinde elde tutulması veya yeniden belirlenmesi öngörülmektedir.

Politik sistemin medyaya yönelik geliştirdiği çeşitli dolaylı denetleme stratejilerinin yanısıra iletişim sisteminde meydana gelebilecek karmaşayı önlemek ve iletişim araçları üzerinde etkinliğe sahip olabilmek için, yasal düzenlemelere de başvurduğu görülmektedir.

İletişim Profesyonellerinin Politik Aktörlerle İlişkileri

İletişim profesyonelleri kurumlaşmış ve kurumlaşmamış toplumsal ayrıcalıklara sahiplerdir. Kurumlaşmış ayrıcalıklar yasalarla belirlenmiştir ve gazetecilerin kamusal görevlerini yerine getirirken onlara bazı öncelikler ve kolaylıklar sağlamaktadır. İletişim profesyonellerinin kurumlaşmamış ayrıcalıkları ise, toplumun ve politik aktörlerin düşünceleri ve davranışları

üzerinde etkili olabilme olanağını içerir. İletişim profesyonelleri yaptıkları yayınlar ile sosyal normların değişmesine katkıda bulunabilir, halkın siyasal seçim kararlarını, politikacıların kariyerlerini etkileyebilir ya da politik sistemin rasyonelliğinin başka yasalara tabi kılınmasını sağlayabilir. İletişim profesyonelleri ve medya aktörleri, toplumun diğer üyelerine göre daha fazla toplumsal ve siyasal güce sahiptirler. Bazı araştırmacılar, Demokrasi teorisi ve anayasal normları dikkate alarak medya aktörlerinin bu ayrıcalıklarının meşruluğunu tartışmaktadırlar.

Günümüzde fikirlerin üretimi iletişim profesyonelleri tarafından gerçekleştirilmektedir. İletişim profesyonelleri olarak adlandırılan grubun içine muhabirler, yazarlar, redaktörler, eşik bekçileri, program yapımcıları, sunucular ve mülakatçılar girmektedir.

Medya profesyonelizmi, teknolojik araç ve ürün transferine paralel olarak ithal edilmiş bir ideolojidir. Kültürel bağımlılığın en önemli parçalarından biridir. İletişim örgütlerinde uygun profesyonel iş görme kuralları ve meslek ahlakı ve neyin uygun ve neyin uygunsuz olduğu hakkındaki tutumlar ve ideolojik varsayımlar, örgütün çalışma biçimini ve ideolojik profesyonel kültürünü belirler. Burada genel Amerikan ideolojisinin ve medyayı içeren özel ideolojik değer yargılarının egemenliğinin dünyaya yayıldığı görülür.²

İletişim profesyonelleri, içinde yetiştikleri sosyo-ekonomik ve siyasal ortamın da etkilerini taşımaktadır. Kitle iletişim sistemi, varolan düzenin biçimlendirdiği profesyonelleri aracılığıyla devlet kurumlarını ve mevcut siyasal ve ekonomik yapıyı meşrulaştırarak satışını yapmaktadır.

² İrfan Erdoğan, *İletişim, Egemenlik, Mücadeleye Giriş*, İmge Kitabevi, Ankara, 1997, s.316

İletişim profesyonelleri, çoğunlukla egemen devletin ideolojisine tümüyle entegre olmuştur veya olmaya çalışmaktadırlar. Medya propaganda aracı olarak, ekonomik ve siyasal statükoyu tutmak için, kapitalist pazar sisteminin gelişmesi için, ticari araç olarak, kitle tüketimini teşvik için kullanılır. Böylece medya, ticaret ötesinde, varolan eşitsizlikleri, siyasal ve kültürel bağımlılığı ve dış hegemonyayı tutacak destekleyecek çevre yaratmayı ve tutmayı teşvik görevi görür. Gazeteciler, yazılarında ülkeyi renkli fırçalarla fırçalamak zorundadırlar. Çünkü; egemen politika budur, buna uymayan gazeteci fena halde fırçalanır.³

İçinde yaşadığımız medya çağında medya ile siyaset kavramları birlikte kullanılmaktadır. Siyasal kurumların haber kaynağı olarak daha az kullanıldığı buna karşılık siyasetçilerin mensup oldukları siyasal partilerden bağımsız bir kişi, bir siyasal aktör olarak daha fazla medyada yer almaya başladıkları görülmektedir. Haber aktörü olarak kurumları geride bırakarak ön plana çıkmaları iletişim profesyonelleri ile politikacıların bireysel olarak çok yakın ilişkiler içinde bulduklarını göstermektedir. Medya, politik aktörlerin mesajlarını kamuoyuna iletebilecekleri en önemli ve etkili iletişim kanalıdır. Toplumun şikayet ve isteklerini politik sisteme iletebileği iletişim kanalı yine medya organizasyonları olmaktadır. Medyanın üstlendiği bu ikili bilgi aktarma işlevi politik aktörler ile iletişim profesyonellerini zaman zaman işbirliğine yöneltmekte zaman zaman ise karşılıklı güç denemesine yöneltmektedir. Bazen de iletişim profesyonellerinin politik aktörlerle kurdukları yakın ilişkiler sonucunda işbirliğinin ötesine giderek doğrudan politika üreticisi haline geldikleri görülmektedir. Buna göre, politik kararların alınmasını

³ İrfan Erdoğan, *Uluslararası İletişim*, Kaynak yay, İstanbul, 1995, s.

sağlayan medya profesyonelleri ile politik aktörler arasındaki aktif işbirliğidir, medyada yayınlanmış fikirler değildir.

Yukarıda da değindiğimiz gibi medya zaman zaman siyasetçilerle birlikte mücadele etmektedir. Belirli bir siyasal partiyi veya lideri açıkça destekleyen pek çok televizyon kuruluşu ve yazılı basın organizasyonu bulunmaktadır.

Medya kendi başına, bağımsız bir odak değil. Medya, iktidarın iletişim alanındaki topu, tankı, tüfeği haline gelmiş, iktidar dışındaki tüm hedeflere saldırıyor. Binbir tekniği, pususu var. İstedikini öne çıkarıyor, istemedikini gizliyor, bozuyor, büküyor, kırıyor ve saçıyor. Asli görevi olan gerçeğin çeşitli boyutlarını yansıtacağı yerde savaş açmış durumda gerçeğe karşı.⁴

Schatz ve Plasser, medya ile politika arasındaki çok yakın ilişkilerin beraberinde getirdiği olumsuzlukları şöyle belirtmişlerdir:⁵

Schatz, politik sistemin medyaya ve haber oluşturma pratiğine ilgisinin gittikçe artmasının medya sistemine müdahaleyi de beraberinde getirdiğini ve medyayı enstrümanlaştırma girişimlerinin şiddetlendiğini, medya özerkliğinin bundan zarar göremeye başladığını belirtmektedir. Politikanın medyayı enstrümanlaştırma girişimleri medyanın iletişim, haber ve enformasyon, halkla ilişkiler ve sosyal pazarlama politikasını kendisine bağımlı duruma getirmektedir. Bu tehlike, kamu yayın kurumlarında daha da belirginleşmektedir.

Plasser ise, politik iletişimde elektronik medyanın öneminin gittikçe arttığını söylemektedir. Gittikçe önemi artan televizyon, politikanın medyatikleştirilmesine neden

⁴ Ragıp Duran, *Apolitli Medya*, Yol yay. İstanbul, 1996, s.20

⁵ Barbara Pfetsch, "*Strategien und Gegenstrategien-Politische Kommunikation bei Sachfragen*", Der: Donsbach, *Beziehungsspiele-Medien und Politik in der Öffentlichen Diskussion*, Verlag Bertelsmann Stiftung, Gütersloh, 1993, s.14

olmuştur. Bu ise, geleneksel iktidar elitlerinin yer aldığı politik sistemde bazı değişikliklere yol açmıştır. Medyanın yapısal gücünün büyümesi karşısında ise, politika medyanın görselleşmesi, politikanın kişiselleştirilmesi ve dolayısıyla medyanın politikanın amaçları doğrultusunda enstrümanlaştırılmasına neden olmuştur. Politik ve Medya sistemleri arasında bir sembiyoz (ortak yaşama) ilişkisi vardır. Bu ilişki içinde politik sistem, gittikçe daha fazla medyatik, medya sistemi ise gittikçe daha politik hareket etmektedir.

Bu koşullarda politikanın medyanın üretim koşullarını çığnemesi ve yayıncılık mekanizmalarını kullanması kaçınılmaz görünmektedir. Politikacılar, medyaya verdikleri mesajlarla haber faktörlerini sağlamaktadırlar. Medyada politikacıların demeçlerine yer verilmesi onların sadece tanınılırlıklarını arttırmamakta aynı zamanda onların politika içindeki önemini yansıtmaktadır. Medya aracılığıyla politikacıların ilettikleri görüşler politik formülasyonlara ve diğer politik aktörlere etkide bulunmaktadır.

Politikacılar diğer politik aktörleri -başbakan, muhalefet lideri, muhalefet partileri mensuplarını, meclisi ya da baskı gruplarını- etkilemek için de medyayı kullanmak istemekte, destek aramaktadır. Politikacılar çeşitli açıklamalarında , söz konusu politik aktörleri eleştirirlerken de medya kullanılmış olmaktadır.

Haberleri yönlendirme isteği, çoğunlukla düz politikacılar yerine başbakan ve muhalefet liderlerinden gelmektedir. Bu yüzden zaman zaman liderlerin yardımcıları da liderlerini çeşitli önlemler almaya zorlamak için medyayı kullanabilmektedir. Bu amaçla kimlik açıklamadan bilgi sızdırılması yoluna başvurulmaktadır. Bazen ise; liderler denetimleri altındaki çeşitli bölümlerin çalışmalarından duydukları memnuniyetsizliği göstermek için ve bazı kişileri

istifaya zorlamak amacıyla medyadan yararlanmaktadırlar.⁶ Medyanın politik sistem içinde sahip olduğu enformasyonu iletmeye fonksiyonu politikacılar tarafından etki altına alınmakta, diğer aktörler üzerinde ise, baskı yapabilmek için politik iletişimin geliştirilmesi amaçlanmaktadır. Böylece politikada denge değişimi toplumsal kurumlara özellikle de medyaya kaydırılmakta ve medya enstrümanlaştırılmaktadır. Böyle bir eğilim haberde demecin yer aldığı zamanlarda ortaya çıkmakta ve karşı reaksiyonları da yaratarak konuyu kamuoyuna ilginç gösterebilmektedir.

Sonuç

Politik aktörler medyanın bir numaralı kaynağı olmuş durumdadırlar. Ancak ilişkiler temel ve açık bir kural ile ortaya konulmadığı için aralarında aktif işbirliğine karşın zaman zaman çatışmalar ortaya çıkmaktadır. Politikacılar, olayları ve gelişmeleri kendileri planlamak ve yönlendirmek istemektedirler. İletişim profesyonelleri ise, karşılıklı çıkar ilişkilerine rağmen bu çıkarların çatıştığı yerlerde politikacıların en ufak bir hatasını kabul etmemekte ve toplumun gözünden düşürmekten kaçınmamaktadırlar.

Medya ile olan ilişkilerinde mesafeyi korumasını bilmeyen politik aktörler; sonuçta yönetmeye çalıştıklarını ülkelerinde bir medya iktidarı kurulmasına yol açabilmektedirler. Medyadan kendi çıkarlarını gerçekleştirmek için yararlanmak isteyen politik aktörler medyayı beslemek zorundadırlar. Ancak medya üzerinde egemenlik kurmak kadar medya ile zıt gitmemek uğruna medyayı düzenleyici kurallardan yoksun bırakmak da sakıncalıdır.

Görüldüğü gibi medya ile siyaset ilişkileri oldukça karmaşık bir görünüm ortaya koymaktadır. Toplum

⁶ Mehmet Sağanak, *Medya-Politik*, Eti yay. İstanbul, 1996, s.170

yönlendiren iki önemli sisteme baktığımız zaman sorunun sadece iktidarların medyası olmasından değil aynı zamanda iktidarlara aşan bir medya iktidarı döneminin başlıyor olmasından da kaynaklandığı görülmektedir.

YARARLANILAN KAYNAKLAR

1. Donsbach Wolfgang: "**Politische Elite und Medienelite**", Der: Klaus Armingeon, Roger Blum, 'Das Öffentliche Theater' Verlag Paul Haupt Berne, Stuttgart, 1995
2. Erdoğan İrfan, **İletişim, Egemenlik, Mücedeleye Giriş**, İmge Kitabevi, Ankara, 1997
3. Erdoğan İrfan, **Uluslararası İletişim**, Kaynak yay, İstanbul, 1995
4. Duran Ragıp, **Apolitli Medya**, Yol yay. İstanbul, 1996
5. Pfetsch Barbara, "**Strategien und Gegenstrategien-Politische Kommunikation bei Sachfragen**", Der: Donsbach, Beziehungsspiele-Medien und Politik in der Öffentlichen Diskussion, Verlag Bertelsmann Stiftung, Gütersloh, 1993
6. Sağlam Mehmet , **Medya-Politik**, Eti yay. İstanbul, 1996